

Debreceni Ítéltábla

Bhar.I.620/2020/6. szám

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, 2021. február 2. napján megtartott tanácsülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A testi sértés bűntette miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2020. december 1. napján kihirdetett 1.Bf.64/2020/7. számú ítéletét helybenhagyja.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Mátészalkai Járásbíróság 2019. november 12. napján kihirdetett 1.B.40/2019/8. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat az ellene testi sértés bűntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1), (3) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette és megállapította, hogy az eljárás során felmerült 37.600,- Ft büntügyi költség az állam terhén marad.

[2] Az ítélet ellen a Mátészalkai Járási Ügyészség B.1434/2017/20. szám alatt a vádlott terhére jelentett be fellebbezést bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.

[3] A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség Bf.51/2020. számú átiratában a vádlott terhére felmentése ellen bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mivel az részben felderítetlen, részben iratellenes megállapításokat tartalmaz. Ezen túlmenően a bíróság a megállapított tényekből téves jogi következtetéssel jutott arra az álláspontra, hogy a vádlott jogos védelmi helyzetben cselekedett, így nem büntethető. Álláspontja szerint a részleges megalapozatlan abban a körben mutatkozott, hogy a bíróság a vádlott nyomozati vallomását nem ismertette, azt nem vonta az értékelési körébe, ezért az ezen alapuló ítéleti megállapítások felderítetlennek minősülnek. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az ítéletet iratellenesség okából megalapozatlanná teszi, ha a bíróság a tényállás alapjául elfogadott bizonyítékot nem annak

tényleges tartamának megfelelően értékeli, így a megállapított tényállás ellentétes az annak alapjául elfogadott bizonyítékkal. Azért is tartotta indokoltnak ezen vallomás bizonyítékok körébe való beemelését, mivel a vádlott mind a nyomozás, mind a tárgyalás során tett vallomásai egyértelműen arra utaltak, hogy a sértett ellene nem intézett jogtalan támadást, hanem közöttük szóváltást követően kölcsönös verekedés alakult ki.

[4] Véleménye szerint tehát az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a vádlott a személye ellen intézett jogtalan támadást igyekezett elhárítani, ugyanis kölcsönös verekedés során egyik fél sincs jogos védelmi helyzetben. Fentiekre tekintettel indítványozta, hogy a törvényszék mellőzze az ítélet indokolásából a vádlott jogos védelmi helyzetére utaló megállapításokat és az általa indítványozott módon kiegészített tényállás alapján a váddal egyezően mondja ki bűnösnek a vádlottat testi sértés büntetében és szabjon ki büntetést vele szemben.

[5] A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2020. december 1. napján kihirdetett ítéletében a Mátészalkai Járásbíróság 1.B.40/2019/8. számú ítéletét megváltoztatta, és Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő testi sértés büntetében, ezért 100 napi tétel, napi tételenként 1.000,- Ft, mindösszesen 100.000,- Ft pénzbüntetésre ítélte, valamint kötelezte 37.600,- Ft bűnügyi költség megfizetésére.

[6] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 592. § (2) bekezdés b) és c) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlan, mivel a tényállás részben felderítetlen és ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával. A törvényszék a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében az ügyben tárgyalásra tért át és Terhelt1 vádlott elé tárta a nyomozás során tett vallomásait. Ennek megfelelően a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörében eljárva kiküszöbölte az ítélet részbeni megalapozatlanságát oly módon, hogy a másodfokon felvett bizonyítás útján a tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette.

[7] A fenti módon kiegészített és helyesbített, és ezáltal a másodfokú bíróság számára irányadó tényállás alapján állapította meg a Nyíregyházi Törvényszék Terhelt1 vádlott büntetőjogi felelősségét testi sértés büntetében megállapítva, hogy a büntetőjogi felelősséget kizáró okként a jogos védelem szóba sem jöhet. Az irányadó tényállás alapján ez nem nyert megállapítást. Álláspontja szerint a vádlott maga is a jogtalanság talajára lépett, így a jogos védelem javára nem állapítható meg.

[8] A másodfokú bíróság a büntetés kiszabásánál értékelte a vádlott terhére a súlyosító, valamint javára az enyhítő körülményeket és ennek alapján pénzbüntetés kiszabását tartotta szükségesnek a Btk. 50. § (1), (3) bekezdései alapján, valamint rendelkezett a pénzbüntetés átváltoztatásáról is a Btk. 51. § (1) bekezdésére tekintettel. Továbbá a büntetőjogi felelősség

megállapítására tekintettel a Be. 574. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felmerült bűnügyi költség viselésére.

[9] A másodfokú bíróság ítéletével szemben Terhelt1 vádlott és védője felmentés végett jelentettek be fellebbezést.

[10] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.375/2020/2. számú átiratában a másodfokú bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezést alaptalannak tartotta. A büntetőügyben eljáró bíróságok perjogi hibától mentes bizonyítást folytattak le. A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének részleges megalapozatlanságát a Be. 590. § alapján küszöbölte ki a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel is állapított meg a járásbíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást, mely teljesen megalapozott, és ennek alapján került sor a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására, amely a Be. 619. §-a értelmében eredményesen nem támadható. Utalt a kiszabott pénzbüntetés törvényes kiszabására is, mivel álláspontja szerint a testi épség elleni büntett enyhébb joghátránnyal való szankcionálása az általános megelőzés Btk. 79. §-ában rögzített törvényi parancsa ellen hatna. Fentiek alapján indítványozta, hogy a Debreceni Ítéltábla a Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.64/2020/7. számú ítéletét a védelmi másodfellebbezések alaptalanságára tekintettel a Be. 623. § alapján hagyja helyben.

[11] Terhelt1 vádlott védelmében eljáró védő a Debreceni Ítéltáblára 2021. január 12. napján érkeztetetten fellebbezését írásban is megindokolta, melyben előadta, hogy álláspontja szerint Terhelt1 vádlott a Btk. 22. § (1) bekezdés, valamint (3) és (4) bekezdése alapján jogos védelmi helyzetben volt, hiszen cselekményével az őt, illetve korábban családját közvetlenül fenyegető jogtalan támadást akarta elhárítani. Ezt az elhárításhoz szükséges mértéket menthető felindulásból lépte túl. A vádlott, mint megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől. Egyértelmű megállapítható volt az eljárás folyamán, hogy a sértett volt az, aki megtámadta a vádlottat „nekirohant a vádlottnak, két kezével ellökte a mellkasán, földre rántotta a vádlottat”. Mindkét cselekmény tevőleges és bántalmazó cselekmény, amely a köznyugalom megzavarására alkalmas, és mely közvetlen fenyegetésnek és jogtalan támadásnak értékelhető. A vádlott a háritás mértékét azért lépte túl, mert képtelen volt menthető felindulásból mérlegelni a védekezés mértékét, és így cselekménye a büntethetőséget kizárja.

[12] A fentiekre tekintettel kérte, hogy az ítélet alapjául az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást fogadja el az ítéltábla, és ennek megfelelően a másodfokú bíróság 1.Bf.64/2020/7. számon hozott ítéletét változtassa meg, és Terhelt1 vádlottat a Btk. 164. § (1), (3) bekezdésben foglalt testi sértés büntette bűncselekménye alól mentse fel, valamint állapítsa meg, hogy az eljárás során felmerült 37.600,- Ft bűnügyi költség az állam terhén marad.

[13] A vádlott és védője fellebbezése nem alapos.

[14] A büntetőügyben harmadfokon eljáró ítélőtábla a Be. 620. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Be. 621. § (2) bekezdése alapján a bejelentett vádlotti fellebbezést tanácsülésen bírálta el, miután az arra jogosultak nyilvános ülés kitűzését nem indítványozta, és azt a bíróság sem látta indokoltnak.

[15] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén. A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja kimondja, hogy ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben az eljárás megszüntette. A (3) bekezdés a) pontja alapján a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve b) pont alapján kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.

[16] Ennek megfelelően rögzíthető, hogy a vádlott és védője által előterjesztett fellebbezés joghatályos, mivel a jogorvoslati nyilatkozat az elsőfokú bíróság általi felmentéssel szemben a másodfokon történt elítélése miatt megállapított felelősségét támadja.

[17] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja értelmében a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését ugyanezen szakasz a) pont ab) alpontja szerint az elsőfokú ítélet ellentétes döntésével összefüggő felülbírálata által eredményezett másodfokú ítéleti részt, valamint a Be. 618. § (1) bekezdés b) pontja alapján az első- és másodfokú bírósági eljárást vizsgálta felül.

[18] Az ítélőtábla elsőként leellenőrizte, hogy az első- és másodfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat (Be. 618. § (1) bekezdés b) pont). Ennek során az ítélőtábla nem észlelt abszolút eljárási szabálysértést, amely a bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezését indokolná. Vizsgálta továbbá azt is, hogy megvalósult-e bármilyen egyéb eljárási szabálysértés, azonban ilyet sem tapasztalt.

[19] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. Megalapozatlanságot azonban megállapítani nem lehetett. Az ítélőtábla e körben utal rá, hogy a Nyíregyházi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének részleges megalapozatlanságát küszöbölte ki tárgyalás keretében bizonyítás felvételével.

[20] Egyetértve a fellebbviteli főügyészség átiratában rögzítettekkel ki kell emelni, hogy az indokolási kötelezettség teljesítése csak megalapozott, illetve megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható. Amennyiben ugyanis tények megállapítása hiányzik, úgy az azokra vonatkozó indokolás sem kérhető számon (EBH2018. B.8.III., EBH2019. B.9.44.)

[21] A fentebb írtak szerint a Be. 592. § (2) bekezdése szerinti részleges megalapozatlanságot a másodfokú eljárásban minden esetben ki kell küszöbölni. Következik ez abból is, hogy a Be. 607-617. §-ai nem határozzák meg a részleges megalapozatlansághoz tartozó hatályon kívül helyezési okot. A Be. 592-594. §-ai a részleges megalapozatlanság másodfokon történő kiküszöbölésének lehetőségeit teljes körben biztosítják. A bizonyítékok felülmérlegelési tilalma (Be. 593. § (2) bekezdés) nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságainak pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a téves helyett a helyes ténybeli következtetés levonása az elfogadott bizonyítékokkal nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze. A Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja pedig a tényállás javításának mindhárom eszközét felsorolja. Ezt történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján is. A másodfokú bíróságnak a számára a törvény alapján nyitva álló tényállás javítási eszközökkel élnie kell. Azokat nem szabhatja feladatként az elsőfokú bíróság számára. A törvény akkor teszi lehetővé a hatályon kívül helyezést, amikor ennek a döntésnek a feltételi a másod- vagy harmadfokú eljárásban hiányoznak.

[22] Jelen esetben a Nyíregyházi Törvényszék a részbeni megalapozatlanságot bizony felvétele útján küszöbölte ki oly módon, hogy a vádlott vallomásait a vádlott elé tárta és ennek alapján egészítette ki és helyesbítette a tényállást és állapította meg a járásbíróság általi tényállástól eltérő tényállást, melyet az ítéltábla teljes mértékben megalapozottnak tartott.

[23] Ahogy az ítéltábla már korábban rögzítette a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, hogyha az megalapozatlannak tekinthető. Az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék kifogástalanul állapította meg a tárgyaláson felvett bizonyítással kiegészítve a történeti tényállást, amely teljes mértékben megalapozott és alátámasztja a vádlott bűnösségének megállapítását. Így az a Be. 619. § (1) bekezdése alapján eredményesen nem támadható.

[24] Az ítéltáblának foglalkoznia kell azonban a védelem azon álláspontjával, melyet a Nyíregyházi Törvényszék is rögzített, hogy Terheltl miért nem volt jogos védelmi helyzetben a terhére rótt bűncselekmény elkövetése időpontjában.

[25] A Btk. 22. § (1) bekezdése alapján nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

[26] Magyarország Alaptörvényének V. cikke kimondja, hogy „mindenkinek joga van a törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett, vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához”.

[27] A jogtalan támadással szembeni védekezés alkotmányos alapjogként történt deklarálása a büntető törvénykönyv általános részében szabályozott jogintézményt, mint különösen védett értéket emelte ki olyan felhatalmazást adva az ország polgárainak, amelyek a jogtalansággal szembeni ellenállást többé nem kivételes lehetőségnek, hanem mindenkit megillető természetes alapjognak ismer el. A jogtalan támadás elhárításának következményeit, kockázatát a támadónak kell viselnie.

[28] A jogos védelmi helyzetet megalapozhatja a jogtalan támadás és annak közvetlen fenyegetése. Tehát a védekezést támadás előzi meg, az elhárítás válasz a támadásra. A védekezés azért jogos, mert a támadás jogtalan. A jogosan védekező a jogot védi a jogtalansággal szemben. A jogtalanul megtámadott erőt alkalmaz az erőszak ellen. A támadás olyan aktív tevékenység, amely megvalósítja valamely bűncselekmény (szabálysértés) törvényi tényállásának ismérveit. A támadás objektív ismérve annak jogtalansága. A jogtalan támadás elhárításának kockázatát, következményeit a támadónak kell viselni (4/2013. BJE 1. pont).

[29] Rendszerint tehát a támadás erőszakos magatartás. Többnyire személy ellen irányul, de javak ellen is irányulhat. A becsületsértő kifejezések használta még nem jogtalan támadás (HGY. 85.).

[30] A Nyíregyházi Törvényszék helytállóan állapította meg, hogy a vádlott és sértettl – annak tudatában, hogy ez tettelegességhez vezethet – kölcsönösen szidalmazták egymást, miközben egymás irányába haladtak. Kiemelte a törvényszék azt is, hogy a szóváltást sértettl a vádlott családja előtt tanúsított viselkedése indította el, tehát ő kezdeményezte a konfliktust. Terheltl vádlott azonban lényegében a verekedésre való kihívást elfogadta.

[31] Ezen megállapítással az ítéltábla is teljes mértékben egyetért figyelemmel arra, hogy nem tekinthető kihívásnak egymagában az, hogy valaki okot ad a támadásra, pl. becsületsértő kifejezést használ valakivel szemben. Ezért jogosan védekezhet, ha a megsértett személy a szóbeli becsületsértés hatására támadást intéz az élete vagy testi épsége ellen (BEH 1973. 250. oldal 1.).

[32] A fentiekből is következik, de a Nyíregyházi Törvényszék által kiegészített és így megalapozottá tett tényállás alapján is, hogy a vádlott és sértettl a kölcsönös és egyidejű

támadás esetén a jogtalan támadás talaján álltak, így egyikük sem hivatkozhat jogos védelmi helyzetre.

[33] A Nyíregyházi Törvényszék helytállóan fejtette ki, hogy a jogos védelem csak akkor lenne megállapítható, ha az őt ért, illetve őt közvetlenül fenyegető támadás elhárítása érdekében kényszerült volna arra, hogy Oláh Bélát bántalmazza. Ilyen körülmény azonban az eljárás során nem volt megállapítható. Terhelt1 vádlottal szemben közvetlenül fenyegető jogellenes támadást nem indított sértett1. Az esetlegesen családjával szembeni becsületsértő kifejezés használata önmagában nem tekinthető jogtalan támadásnak, tehát így alappal erre nem is hivatkozhat a vádlott. A megállapított tényállásból viszont kétséget kizáróan megállapítható, hogy kölcsönös bántalmazásra került sor a felek részéről és ilyenkor nem állapítható meg egyik fél javára sem a jogos védelem akkor sem, ha a verekedés során a másik fél vele szemben fölénybe kerül (BJD 3626., BH2002. 181., BH2004. 93.).

[34] A fentiekben kifejtettek alapján a másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az elsőfokú bíróság jogi álláspontja téves és az iratok tartalma alapján kiegészített és pontosított tényállás alapján állapította meg Terhelt1 vádlott büntetőjogi felelősségét a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő testi sértés büntetében.

[35] A büntetés kiszabása során irányadó körülményeket a másodfokú bíróság feltárta, azokat helyesen értékelte és a vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas büntetés kiszabási elvekkel összhangban álló tetterányos, az egyéniesítés céljait is kifejező törvényes büntetést alkalmazott.

[36] Megfelelnek a törvénynek a másodfokú ítéletnek az egyéb járulékos rendelkezései is.

[37] A fentebb kifejtettek alapján a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 623. §-a alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2021. február 2.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Virágh Pál sk. előadó bíró, Dr. Nagy Éva sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.64/2020/7. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerős.

Debrecen, 2021. február 2.

Dr. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke